תקסט דִּין נוֹדֵר בְּעֵת צָרָה. וּבוֹ ב׳ סְעִיפִים:

א (א) [א]יָחִיד הַמִּתְעַנֶּה עַל צָרָה וְעָבְרָה, אוֹ עַל חוֹלֶה וְנִתְרַפֵּא (ב) אוֹ עַל מֵת, (ג) צָרִיךְ (ו) לְהַשְׁלִים (ד) כָּל הַתַּעֲנִיּוֹת שֶׁקִּבֵּל עָלָיו. [ב]אֲבָל צִבּוּר שֶׁמִּתְעַנִּין עַל שׁוּם דָּבָר (ג) (ה) וְנַעֲנוּ (ו) [ג]קֹדֶם חֲצוֹת, לֹא יַשְׁלִימוּ, [ד]וְאִם תַּלְמִידֵי חֲכָמִים וְרֹב צִבּוּר רוֹצִים לְהַשְׁלִים, אֵין הַיָּחִיד רַשַּׁאי לְהַפְרִישׁ עַצְמוֹ מֵהֶם: **ב** [ה]יָחִיד שֶׁמִּתְעַנֶּה עַל צָרָה (ז) וְנוֹדַע שֶׁקָּדַם קַבָּלַת הַתַּעֲנִית כְּבָר עָבְרָה, אֵין צָרִיךְ לְהַשְׁלִים. הַגָּה: וְהוּא הַדִּין לְצִבּוּר שֶׁשָּׁמְעוּ (ח) אַחַר (ג) חֲצוֹת שֶׁקִּבְּלוּ הַתַּעֲנִית בְּטָעוּת, (ט) אֵין צְרִיכִין (ד) לְהַשְׁלִים (תרומת הדשן סימן ר״פ):

תקע דִּין חֲנֻכָּה וּפוּרִים וְיָמִים שֶׁאֵין אוֹמְרִים בָּהֶם תְּחִנָּה שֶׁנִּפְגְּשׁוּ בְּתוֹךְ יְמֵי נִדְרֵי תַּעֲנִית. וּבוֹ ג׳ סְעִיפִים:

א (א) [א]יָחִיד שֶׁקִּבֵּל עָלָיו תַּעֲנִית כָּךְ וְכָךְ יָמִים וְאֵירְעוּ בָּהֶם שַׁבָּתוֹת וְיָמִים טוֹבִים אוֹ רֹאשׁ חֹדֶשׁ חֲנֻכָּה וּפוּרִים אוֹ עֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים, אִם קִבְּלוֹ בִּלְשׁוֹן (ו) קַבָּלַת תַּעֲנִית בְּעָלְמָא, (ב) אֵינוֹ צָרִיךְ הַתָּרָה, וְאִם קִבְּלוֹ (ג) בִּלְשׁוֹן (ג) הֲרֵי עָלַי (ד) שֶׁהוּא לְשׁוֹן נֶדֶר, (ג) (ה) צָרִיךְ הַתָּרַת חָכָם, וְיִפְתַּח בַּחֲרָטָה, שֶׁיֹּאמַר לוֹ

בֵּאֵר הֵיטֵב

א (ו) **לְהַשְׁלִים.** טַעַם חִלּוּק בֵּין צִבּוּר לְיָחִיד, דְּצִבּוּר כִּי גָּזְרוּ תַּעֲנִית, לִבָּם מַתְנָה עֲלֵיהֶם בְּכָךְ, אֲבָל יָחִיד, דִּבְרִים שֶׁבְּלִבּוֹ אֵינָם דְּבָרִים: (ג) **וְנַעֲנוּ.** מִשְׁמַע דְּזֶקֶא שֶׁנַּעֲנוּ אָז אֵין צְרִיכִים לְהַשְׁלִים, שֶׁצְּרִיכִים לְהוֹדוֹת בְּנֶפֶשׁ שֶׁבָּעָה וְכָרֵס מְלֵאָה, אֲבָל כְּשֶׁמֵּת, צְרִיכִין לְהַשְׁלִים כְּיָחִיד, אֲבָל לְבוּשׁ (ס״ב) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) דְּפְתָם דְּאֵף כְּשֶׁמֵּת אֵין הַצִּבּוּר צְרִיכִים לְהַשְׁלִים: **ב** (ג) **חֲצוֹת.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר אֶפִלּוּ אַחַר חֲצוֹת וְכָל שֶׁכֵּן קֹדֶם חֲצוֹת: (ד) **לְהַשְׁלִים.** וּבְזֶה אֵין שַׁיָּךְ לְתַלְמִידֵי חֲכָמִים וְרֹב צִבּוּר הַמְּיֻחָד לְהַשְׁלִים, שֶׁכְּבָר הֶעָרִיב הַיּוֹם בְּיוֹתֵר, וְעַיֵּן עַטֶּרֶת זְקֵנִים:

א (ו) **קַבָּלַת.** דְּהֵיְינוּ שֶׁקִּבְּלוּ בְּמִנְחָה. עַיֵּן סִימָן תקס״ב תקס״ג מִי שֶׁנָּדַר לְהִתְעַנּוֹת אַרְבָּעָה יָמִים רְצוּפִים וְחָלַם בְּתוֹכָם חֲלוֹם בְּשַׁבָּת וְהֶצְרֵךְ לְמֵיתַב תַּעֲנִית לְתַעֲנִיתוֹ, נִסְתַּפֵּק בַּהֲלָכוֹת קְטַנּוֹת חֵלֶק ב׳ סִימָן רנ״א אִם עוֹלֶה לוֹ מִן הַמִּנְיָן, וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל בְּסִימָן רפ״ח. וְעַיֵּן סִימָן תקס״ח סָעִיף קָטָן כ״א מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם: (ג) **הֲרֵי.** פֵּרוּשׁ שֶׁאוֹמַר הֲרֵי עָלַי אֲכִילַת יוֹם פְּלוֹנִי קוֹנָם, אֲבָל אִם אוֹמַר הֲרֵינִי נוֹדֵר לְהִתְעַנּוֹת יוֹם אֶחָד, לֹא מִיקְרֵי נֶדֶר, וְלָכֵן נָהֲגוּ שֶׁאוֹמַר הֲרֵינִי נוֹדֵר לְהִתְעַנּוֹת שְׁנֵי וַחֲמִישִׁי כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה, אֵין צָרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ וְאֵין צָרִיךְ הַתָּרָה. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב). וְעַיֵּן בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן רט״ו (ס״ב): (ג) **צָרִיךְ.** וְאִם לֹא הִתִּירוּ צָרִיךְ

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

שֶׁאַף אִם יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְנַפְשׁוֹ אוֹתָהּ לְהִשְׁתַּטֵּחַ עַל קִבְרֵי הַצַּדִּיקִים בְּחוּץ לָאָרֶץ, אוֹ יוֹשֵׁב בִּירוּשָׁלַיִם וְרוֹצֶה לָלֶכֶת עַל קִבְרֵי הַצַּדִּיקִים שֶׁבְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שָׁרֵי לֵילֵךְ אַדַּעְתָּא לַחֲזוֹר עַיֵּן שָׁם:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

א (א) **יָחִיד הַמִּתְעַנֶּה וְכוּ׳.** הַחִלּוּק בֵּין צִבּוּר לְיָחִיד, (ב) דְּצִבּוּר לֵב בֵּית דִּין מַתְנָה עֲלֵיהֶן, (ג) וְגַם דְּאֵין מַטְרִיחִין עַל הַצִּבּוּר, אֲבָל בְּיָחִיד כֵּיוָן שֶׁלֹּא הִתְנָה בְּפֵרוּשׁ שֶׁאִם תַּעֲבֹר הַצָּרָה לֹא יִתְעַנֶּה, מְחֻיָּב לְהַשְׁלִים כְּפִי קַבָּלָתוֹ: **(ב) אוֹ מֵת.** וְהוּא הַדִּין לְעִנְיַן מִי שֶׁהִתְעַנָּה עַל צָרָה שֶׁתַּעֲבֹר מִמֶּנּוּ שֶׁנִּתְחַיֵּב מִמֵּיצִיקָיו לְאֵיזֶה עֹנֶשׁ וְהֶצְרֵךְ לְקַיֵּם: (ג) **צָרִיךְ לְהַשְׁלִים וְכוּ׳.** דְּכֵיוָן שֶׁקִּבֵּל עָלָיו תַּעֲנִית סְתָם וְלֹא הִתְנָה, (ג) אָמְרִינַן דְּדַעְתּוֹ הָיָה אַקַּבָּלָה זוֹ מִתּוֹךְ שֶׁקִּבֵּל עָלָיו תַּעֲנִית תִּהְיֶה מְקֻבָּל תְּפִלָּתוֹ שֶׁיִּתְפַּלֵּל עַל הַחוֹלֶה וְעַל הַצָּרָה: (ד) **כָּל הַתַּעֲנִיּוֹת שֶׁקִּבֵּל וְכוּ׳.** הַיְנוּ לָאו דַּוְקָא אוֹתוֹ יוֹם מְשׁוּם דְּהִתְחִיל לְהִתְעַנּוֹת, אֶלָּא אֶפִלּוּ אִם קִבֵּל עַל עַצְמוֹ (ד) כְּמָה תַּעֲנִיתִים בְּשִׁבְיל אוֹתוֹ דָּבָר, מְחֻיָּב לְהַשְׁלִימָם. (ה) וְכֵן שְׁאָרֵי נִדְרֵי צְדָקָה שֶׁקִּבֵּל עָלָיו בְּשִׁבְיל שֶׁיִּהְיֶה פְּלוֹנִי, אַף אִם מֵת צָרִיךְ לְקַיֵּם. וְעַיֵּן בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן ר״כ סָעִיף ט״ו בַּהַגָּ״ה דְּדַוְקָא בְּשֶׁלֹּא נָדַר בִּלְשׁוֹן תְּנַאי, אֲבָל אִם אָמַר אִם יִהְיֶה פְּלוֹנִי אֶתְעַנֶּה אוֹ אֶתֵּן כָּךְ וְכָךְ לְצְדָקָה וּמֵת, אֵינוֹ מְחֻיָּב לְהִתְעַנּוֹת וְלִתֵּן: (ה) **וְנַעֲנוּ.** מַשְׁמַע (ו) לְכְאוֹרָה דְּדַוְקָא נַעֲנוּ, אֲבָל בְּהִתְעַנּוּ בְּשִׁבְיל חוֹלֶה שֶׁיִּתְרַפֵּא וּמֵת, (ז) אֶפִלּוּ צִבּוּר חַיָּבִין לְהַשְׁלִים אַף שֶׁמֵּת קֹדֶם חֲצוֹת, (ח) וְיֵשׁ מְקִלִּין בְּצִבּוּר אַף בְּכָהאי גַּוְנָא: (ו) **קֹדֶם חֲצוֹת.** דַּעֲדַיִן לֹא הִתְחִיל הַתַּעֲנִית, (ט) דְּעַד חֲצוֹת זְמַן סְעוּדָה הִיא עֲדַיִן, מַה שֶּׁאֵין כֵּן לְאַחַר חֲצוֹת: **ב** (ז) **וְנוֹדַע שֶׁקֹּדֶם קַבָּלַת הַתַּעֲנִית.** דְּנִמְצָא שֶׁהָיְתָה הַקַּבָּלָה בְּטָעוּת, אֲבָל אִם עָבְרָה אַחַר קַבָּלַת הַתַּעֲנִית, אַף שֶׁלֹּא הִתְחִיל עֲדַיִן לְהִתְעַנּוֹת צָרִיךְ לְהַשְׁלִים [אֶלִיָּה רַבָּה (סק״ד) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים]: (ח) **אַחַר חֲצוֹת.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (ו) הָרַב הַמַּגִּיד (תענית פ״א הט״ז): (ג) ר״ן (ב: ד״ה הרי) וְרִיטְבָ״א (י: ד״ה ת״ר הרי) בְּשֵׁם הָרַמְבַּ״ן. וְעַיֵּן עוֹד טַעַם בְּרֹאשׁ (פ״א סי׳ ו) וְהֶעְתַּקְנוּ לְקַמִּיהּ (שעה״צ סק״ז): (ג) רא״ש (שם): (ד) כֵּן מוֹכִח בְּרֹאשׁ (שם) וְטוּר, וְכֵן כָּתַב הָרַ״ן (שם): (ה) פּוֹסְקִים: (ו) כָּתַבְתִּי ׳לְכְאוֹרָה׳, מִשּׁוּם דְּדַעַת הַטּ״ז (סק״א) הוּא דִּלֹּא כְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) בְּזֶה, אֶלָּא דִּכְנֹעַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ אֶפִלּוּ בְּנַעֲנוּ וְכָל שֶׁכֵּן בְּשֶׁמֵּת, דְּאֵין צְרִיכִים לְהַשְׁלִים [פְּרִי מְגַדִּים (משׁ״ז סק״א)]: (ז) הַיְנוּ לְטַעַם הָרֹאשׁ (שם) מִשּׁוּם דְּצְרִיכִין הַצִּבּוּר לוֹמַר הַלֵּל אַחַר כָּךְ בְּנֶפֶשׁ שְׂבֵעָה וּמְתוּקָה שְׁמָחָה, לְפִיכָךְ הֵקֵלּוּ לָהֶם שֶׁיֹּאכְלוּ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּמֵת [מָגֵן אַבְרָהָם (שם)]: (ח) הַיְנוּ לְטַעַם הָרַ״ן (שם) וְהָרַב הַמַּגִּיד (שם) מִשּׁוּם דְּאֵין מַטְרִיחִין עַל הַצִּבּוּר אוֹ מִשּׁוּם דְּלֵב בֵּית דִּין מַתְנָה, וְזֶה שַׁיָּךְ אַף בְּשֶׁמֵּת [מָגֵן

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת תַּעֲנִית סִימָן תקע תקעא

ב גַּם זֶה שָׁם וְעַיֵּן שָׁם.
ג גַּם זֶה שָׁם וְעַיֵּן שָׁם.

אִלּוּ שָׁמַעְתָּ אֶל לִבְּךָ שֶׁיֶּאֶרְעוּ בָּהֶם אֵלּוּ הַיָּמִים לֹא הָיִיתָ נוֹדֵר, וּמַתִּיר לוֹ. * וּלְהַרְמַב״ם מְשֻׁקְבָּל עָלָיו בִּלְשׁוֹן נֶדֶר וּפָגְעוּ בּוֹ שַׁבָּתוֹת וְיָמִים טוֹבִים אוֹ עֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים אוֹ רֹאשׁ חֹדֶשׁ, חַיָּב לָצוּם בָּהֶם אִם לֹא יַתִּירוּ לוֹ, אֲבָל אִם פָּגַע בּוֹ חֲנֻכָּה וּפוּרִים, נִדְרוֹ בָּטֵל וְלֹא יָצוּם בָּהֶם מִפְּנֵי שֶׁהֵם מִדִּבְרֵיהֶם וּצְרִיכִים חִזּוּק. הַגָּהּ: וְהַמִּנְהָג כַּסְּבָרָא הָרִאשׁוֹנָה. מִי שֶׁנָּדַר לְהִתְעַנּוֹת סַךְ יָמִים וְאָמַר חוּץ מִיּוֹם טוֹב, אֵין חֲנֻכָּה (ד) (ו) וּפוּרִים בִּכְלָל, וְאִם אָמַר שָׁדַעְתּוֹ הָיָה עֲלֵיהֶם, (ז) הוֹלְכִים אַחֲרָיו (תשובת הרשב״א (ס״ס) סימן (תרנ״ט) [תרצ״ט]), אֲבָל (ה) (ח) עֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים בִּכְלָל, (ט) וְהֶכֵי (ו) נָהוּג, וְדִלְא כְּמוֹ שֶׁפָּסַק בְּיוֹרֶה דֵּעָה (י) סִימָן רט״ו סָעִיף ב׳: **ב** [ב]**הַנּוֹדֵר לְהִתְעַנּוֹת בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב וְעֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים וַחֲנֻכָּה וּפוּרִים, (יא) דֵּינוֹ שָׁוֶה לִנּוֹדֵר לְהִתְעַנּוֹת כָּךְ וְכָךְ יָמִים וְאֵרְעוּ בָּהֶם יָמִים הַלָּלוּ, אִם הוֹצִיאוֹ בִּלְשׁוֹן נֶדֶר, דֵּינוֹ כְּמְקַבֵּל עָלָיו בִּלְשׁוֹן נֶדֶר וְאִם הוֹצִיאוֹ בִּלְשׁוֹן קַבָּלַת תַּעֲנִית בְּעָלְמָא דֵּינוֹ כְּמְקַבֵּל בִּלְשׁוֹן קַבָּלַת תַּעֲנִית: ג** [ג]**אִם נִשְׁבַּע לְהִתְעַנּוֹת כָּךְ וְכָךְ יָמִים וְאֵרְעוּ בָּהֶם יָמִים הַלָּלוּ, הַשְׁבוּעָה חָלָה עֲלֵיהֶם (יב) מִטַּעַם אִסּוּר כּוֹלֵל, אֲבָל אִם נִשְׁבַּע לְהִתְעַנּוֹת בְּשַׁבָּת אוֹ בְּיוֹם טוֹב בִּפְרוּשׁ לֹא חָלָה עָלָיו שְׁבוּעָה, דְּאֵין שְׁבוּעָה חָלָה עַל דָּבָר מִצְוָה, אֶלָּא לוֹקֶה עַל שֶׁנִּשְׁבַּע לַשָּׁוְא, וְאוֹכֵל. וְאִם נִשְׁבַּע לְהִתְעַנּוֹת בַּחֲנֻכָּה וּפוּרִים חָלָה שְׁבוּעָה עָלָיו כֵּיוָן שֶׁאֵינָן אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן,** (וְיֵשׁ לְהַתִּיר שְׁבוּעָתוֹ וְאֵינוֹ מִתְעַנֶּה). **וְנִרְאֶה לִי** (יג) **דְּהוּא הַדִּין לְרֹאשׁ חֹדֶשׁ** (יד) **שֶׁהֵם שֶׁל תּוֹרָה:**

א אוֹקִימְתָּא דִּגְמָרָא תַּעֲנִית י״א (ע״ב) אֲלִיבָּא דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר. ב שָׁם (ע״א) אֲלִיבָּא דְּשִׁמְעוֹאל. ג מֵימְרָא דְּרַב שֵׁשֶׁת שָׁם (ע״ב).

תקעא מִי הֵם הַחוֹטְאִים לֵישֵׁב בְּתַעֲנִית. וּבוֹ ג׳ סְעִיפִים:

א [א]**הַיּוֹשֵׁב בְּתַעֲנִית, אִם יָכוֹל לִסְבֹּל הַתַּעֲנִית** (א) **נִקְרָא ׳קָדוֹשׁ׳,** [ב]**וְאִם לָאו, כְּגוֹן שֶׁאֵינוֹ בָּרִיא וְחָזָק,** (ב) **נִקְרָא** (ע) **׳חוֹטֵא׳: ב** (ג) * [ג]**תַּלְמִיד חָכָם** (ד) **אֵינוֹ רַשַּׁאי לֵישֵׁב בְּתַעֲנִית, מִפְּנֵי שֶׁמְּמַעֵט בִּמְלֶאכְתּ**

בֵּאוּר הַהֲלָכָה

א * **וּלְהַרְמַב״ם מְשֻׁקְבָּל עָלָיו בִּלְשׁוֹן נֶדֶר וְכוּ׳.** דִּין זֶה הוּא גַּם לְדֵעָה רִאשׁוֹנָה, וְהַנַּפְקָא מִינַּהּ הוּא רַק בְּאִם פָּגַע בּוֹ חֲנֻכָּה וּפוּרִים [אֶלְיָה רַבָּה (סק״ד) וּפְשׁוּט]:

ב * **תַּלְמִיד חָכָם וְכוּ׳.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״ג). **וְרָאִיתִי לְהַעְתִּיק פֹּה מַה שֶּׁכָּתַב הַשָּׁלֵ״ה** (יומא הל׳ תשובה אות מח) **בְּשֵׁם סֵפֶר חֲרֵדִים** (דף סו) **וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, שְׁמָצָא בְּתוֹךְ סִפְרֵי הַמְקֻבָּל הָאֶלְקִי חֲסִידָא קַדִּישָׁא הָרַב רַבִּי יִצְחָק לוּרְיָא אַשְׁכְּנַזִי זַ״ל בְּסֵפֶר אֶחָד כְּתִיבַת יָד, כָּל מַה שֶׁתִּמְצָא בְּסִגּוּפִים כו׳ לֹא נִזְכְּרוּ אֶלָּא לְמִי שֶׁאֵין עֶמְלוֹ בַּתּוֹרָה, אֲבָל מִי שֶׁתּוֹרָתוֹ אֻמָּנוּתוֹ וְיוֹדֵעַ דַּעַת וְיִרְאַת ה׳, לֹא יֶחֱלַשׁ וְלֹא יִתְבַּטֵּל מִלְּמוּדוֹ, אַף יוֹם אֶחָד מִן הַשָּׁבוּעַ יִתְרַחֵק מִבְּנֵי אָדָם וְיִתְבּוֹדֵד בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ וְיִתְקַשֵּׁר מַחֲשַׁבְתּוֹ בּוֹ כְּאִלּוּ בְּכָר עוֹמֵד לְפָנָיו בְּיוֹם הַדִּין, וִידַבֵּר לְאֵל יִתְבָּרַךְ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר הָעֶבֶד אֶל רַבּוֹ וּכְן אֶל אֲבִיו. וְהִעְתִּיקוּ זֶה**

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בְּסִימָן תקס״ח סָעִיף ה׳], וּכְשֶׁמַּתִּיר לוֹ מִמֵּילָא הֵתֵר כָּל הַיָּמִים [יוֹרֶה דֵּעָה סִימָן רט״ו (ס״ב)]: (ו) **וּפוּרִים.** שֶׁאֵין אֵלּוּ הַיָּמִים נִקְרָאִין יוֹם טוֹב, (ז) וְהוּא הַדִּין רֹאשׁ חֹדֶשׁ, אֲבָל חֹל הַמּוֹעֵד מִקְרֵי יוֹם טוֹב: (ז) **הוֹלְכִין אַחֲרָיו.** פֵּרוּשׁ וְאֵין מְחַיֵּב לְהִתְעַנּוֹת: (ח) **עֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים בִּכְלָל.** דִּבְנַדָּרִים הוֹלְכִין אַחַר לְשׁוֹן בְּנֵי אָדָם, וּבִלְשׁוֹן בְּנֵי אָדָם מִקְרֵי יוֹם טוֹב. וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסִימָן תר״ד בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן ב׳: (ט) **וְהֶכֵי נָהוּג.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר (ה) כַּסְּבָרָא הָרִאשׁוֹנָה הַנַּ״ל, וְלֹא כְּדַעַת הָרַמְבַּ״ם: (י) **סִימָן רט״ו סָעִיף ד׳.** כֵּן צָרִיךְ לוֹמַר. וְעַיֵּן בְּשֵׁ״ךְ שָׁם (ס״ק יא) מַה שֶּׁכָּתַב בָּזֶה: **ב** (יא) **דֵּינוֹ שָׁוֶה וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, דְּאַף שֶׁפֵּרַט בְּפֵרוּשׁ אֵלּוּ הַיָּמִים, מִכָּל מָקוֹם אִם הוֹצִיאוֹ בִּלְשׁוֹן נֶדֶר חָל, דְּנֶדֶר חָל אַף עַל דְּבַר מִצְוָה וְכַנַּ״ל: **ג** (יב) **מִטַּעַם אִסּוּר כּוֹלֵל.** שֶׁכְּלַל בִּשְׁבוּעָתוֹ גַּם יָמִים אֲחֵרִים. וְיֵרָאֶה לְהַתִּיר שְׁבוּעָתוֹ [אַחֲרוֹנִים]: (יג) **דְּהוּא הַדִּין לְרֹאשׁ חֹדֶשׁ וְכוּ׳.** פֵּרוּשׁ, שֶׁמָּה שֶׁאָסוּר לְהִתְעַנּוֹת בָּהֶם הוּא דְּרַבָּנָן, וְלָכֵן חָלָה הַשְׁבוּעָה: (יד) **שֶׁהֵם שֶׁל תּוֹרָה.** וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט) שֶׁמַּכְרִיעַ דְּעֶרֶב יוֹם כִּפּוּר [א]הָאִסּוּר לְהִתְעַנּוֹת בּוֹ הוּא דְּאוֹרַיְיתָא, אֲבָל בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ הוּא דְּרַבָּנָן, וְכֵן דַּעַת הַגְּרָ״א (ס״ג ד״ה אלא שמדברי) בְּבֵאוּרוֹ דְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ הוּא דְּרַבָּנָן:

א (א) **נִקְרָא ׳קָדוֹשׁ׳.** שֶׁמִּתּוֹךְ כָּךְ מִתְמָרְקִין עֲוֹנוֹתָיו בִּשְׁבִיל שֶׁמִּתְעַנֶּה [רַשְׁ״י (יא. ד״ה שנקרא)]. וְלֹא מִיירֵי (ע) בָּעֲוֹנוֹת הַיְדוּעִים הַמְבֹאָר בָּרוֹקֵחַ (הל׳ תשובה) וּבְכִתְבֵי הָאֲרִ״י כַּמָּה יָמִים צָרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת עֲלֵיהֶם, דְּבָזֶה צָרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת (ג) אֲפִלּוּ לֹא מָצֵי לְצַעוֹרֵי נַפְשֵׁיהּ, אֶלָּא מַיִירֵי כְּשֶׁמִּתְעַנֶּה מִשּׁוּם תְּשׁוּבָה עַל עֲוֹנוֹת שֶׁאָדָם דָּשׁ בַּעֲקֵבָיו: (ב) **נִקְרָא ׳חוֹטֵא׳.** עַל שֶׁמַּחְלִישׁ כֹּחוֹתָיו. וְכָתְבוּ סִפְרֵי הַמּוּסָר דְּאִם בְּאֶמְצַע אֲכִילָתוֹ בְּעוֹד שֶׁהוּא מִתְאַוֶּה לְאֲכֹל מוֹשִׁךְ יָדוֹ מִמֶּנּוּ, זֶה נֶחְשָׁב גַּם כֵּן לְסִגּוּף וּמִתְכַּפְּרִים עֲוֹנוֹתָיו. וְרָאִיתִי כָּתוּב בְּסֵפֶר אֶחָד שֶׁכְּשֶׁאָדָם רוֹצֶה לְהִתְנַדֵּב תַּעֲנִית, טוֹב יוֹתֵר שֶׁיְּקַבֵּל עָלָיו מִן הַדָּבוּר מַמָּה שֶׁיְּקַבֵּל עָלָיו מִן הָאֲכִילָה, כִּי מַמָּנּוּ לֹא יִהְיֶה לוֹ נָזָק לֹא בְּגוּפוֹ וְלֹא בְּנִשְׁמָתוֹ וְלֹא יֶחְלַשׁ עַל יְדֵי זֶה, וּכְעֵין זֶה כָּתַב הַגְּרָ״א בְּאִגַּרְתּוֹ שֶׁצָּרִיךְ הָאָדָם לְיַסֵּר עַצְמוֹ לֹא בְּתַעֲנִית וְסִגּוּפִים כִּי אִם בְּרֶסֶן פִּיו וּבְתַאֲוֹתָיו, וְזֶהוּ הַתְּשׁוּבָה וְכוּ׳: **ב** (ג) **תַּלְמִיד חָכָם וְכוּ׳.** וּמִי שְׁתּוֹרָתוֹ אֻמָּנוּתוֹ נִקְרָא תַּלְמִיד חָכָם לְעִנְיָן זֶה אַף בַּזְּמַן הַזֶּה. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב) וְעַיֵּן בְּהִלְכוֹת קְטָנוֹת סִימָן כ״ו:

א (ע) **חוֹטֵא.** הַיְינוּ בְּאִם שָׁרוֹצֶה לְהִתְעַנּוֹת דֶּרֶךְ פְּרִישׁוּת, אֲבָל אִם יָרוּעַ לוֹ שֶׁחִטָּא חַיָּב לְהִתְעַנּוֹת, אֲפִלּוּ תַּלְמִיד חָכָם חַיָּב לְהִתְעַנּוֹת. בַּ״ח (ס״א) בְּשֵׁם רֹאשִׁית חָכְמָה (שער התשובה פ״ד אות יד). וּמִיהוּ בְּהִלְכוֹת יוֹם כִּפּוּר כָּתַב דְּתַלְמִיד חָכָם שְׁתּוֹרָתוֹ אֻמָּנוּתוֹ אֵין צָרִיךְ לְסִגּוּף עַצְמוֹ כָּל כָּךְ עַל הָעֲוֹנוֹת, וְיִלְמַד יוֹתֵר מִמָּה שֶׁהָיָה רָגִיל. וְכָתְבוּ סִפְרֵי הַמּוּסָר דִּבְאֶמְצַע אֲכִילָתוֹ בְּעוֹד שֶׁהוּא מִתְאַוֶּה לְאֲכֹל יִמְשֹׁךְ יָדוֹ מִמֶּנָּה, וְזֶה נֶחְשָׁב לוֹ לְסִגּוּף גָּדוֹל. וְדַע, שֶׁכָּל הַמַּעֲשִׂים שֶׁאָדָם עוֹשֶׂה וְתוֹרָה שֶׁלּוֹמֵד בְּעוֹדוֹ רָשָׁע בַּעֲוֹנוֹתָיו הָרַבִּים מוֹסִיף כֹּחַ בְּקִלְפּוֹת, עַד שֶׁחוֹזֵר בִּתְשׁוּבָה מוֹצִיא מֵהַקְּלִפָּה. מִי שֶׁנּוֹפְלִין לוֹ תְּפִלִּין יִתְעַנֶּה בְּאוֹתוֹ יוֹם, וְאִם בְּשַׁבָּת, לְמָחָר. וּבְרָצוֹעָה אֵין צָרִיךְ. וְאִם נָפְלוּ הַתְּפִלִּין עִם הַכִּיס, יִתֵּן פְּרוּטָה לְצֶדְקָה. כָּתַב סֵפֶר חֲסִידִים סִימָן תרנ״ג, בְּתַעֲנִית לֹא יֹאכַל בָּהַשְׁכָּמָה שֹׁרֶשׁ שֶׁקּוֹרִין לַאקְרִי״ץ, וְכֵן בְּעֶרֶב יוֹם כִּפּוּר וּבְתִשְׁעָה בְּאָב, דְּהַשְׁבּוֹלֶת הֶרֵק בּוֹלֵעַ הַמְּתִיקוּת. וּבְסוֹף סִימָן ס״ו כָּתַב, לְבָנָה לוֹקָה צָרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת: **ב** (ג) **תַּלְמִיד חָכָם.** נִרְאֶה לִי דְּמִי שְׁתּוֹרָתוֹ אֻמָּנוּתוֹ נִקְרָא תַּלְמִיד חָכָם לְעִנְיָן זֶה אַף בַּזְּמַן הַזֶּה. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב):

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ד) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ח): (ה) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ז):

א (ע) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) בְּשֵׁם הַבַּ״ח (ס״א): (ג) **וּמִכָּל מָקוֹם דָּוְקָא אִם אֵין בָּזֶה חֵשֶׁשׁ סַכָּנָה, דְּאָז בְּוַדַּאי אֵינוֹ רַשַּׁאי:**

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] אבל בשו״ע הרב (סי׳ תרח ס״א) כתב: שמצות חכמים היא להרבות בסעודה בערב יום כיפור וכו׳ ומצאו להם סמך מן התורה.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah